

PROTOKOLS Nr.20

Rīgā

2019. gada 29. novembrī

Sēdi vada:

Finanšu ministrijas valsts sekretāre, AFCOS padomes Baiba Bāne
priekšsēdētāja

Sēdē piedalās:

Padomes locekļi:

1. Valsts kontroles Pārkāpumu izvērtēšanas daļas vadītājs Aivars Ērglis
2. Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja priekšnieka vietnieks Jānis Roze
(Jēkaba Straumes vietā)
3. Zemkopības ministrijas Lauku attīstības atbalsta departamenta Fondu uzraudzības un informācijas koordinācijas nodaļas vadītāja Karīna Afremoviča
(Pārslas Rigondas Krieviņas vietā)
4. Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes priekšnieks Pēteris Bauska
5. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Valsts sekretāra vietnieks attīstības instrumentu jautājumos Sandis Cakuls
6. Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu kontroles pārvaldes direktore Santa Garanča
7. Finanšu ministrijas Eiropas Savienības fondu sistēmas vadības departamenta direktore Solveiga Ozola

Pastāvīgie eksperti:

8. Labklājības ministrijas Eiropas Atbalsta fonda vistrūcīgākajām personām vadošās iestādes vecākā eksperte Ilze Latviete
9. Centrālā finanšu un līguma aģentūras Juridiskā nodrošinājuma nodaļas vadītāja Linda Pucēna

10. Lauku atbalsta dienesta Juridiskā departamenta direktores vietnieks	Andris Lācis
11. Valsts policijas Galvenās kriminālpolicijas pārvaldes Ekonomisko noziegumu apkarošanas pārvaldes priekšnieka vietniece	Ilze Sokolovska
12. Konkurences padomes loceklis	Jānis Račko
13. Ģenerālprokuratūras Krimināltiesiskā departamenta Pirmstiesas izmeklēšanas uzraudzības nodaļas Prokurors	Jānis Mināts
14. Valsts ieņēmumu dienests Stratēģiskās vadības lietu un sabiedrisko attiecību pārvaldes Starptautisko attiecību daļas galvenā speciāliste	Nadežda Smirnova
15. Tieslietu ministrijas Krimināltiesiskā departamenta jurists	Uldis Zemzars
16. Iepirkumu uzraudzības biroja Kontroles departamenta direktore	Inta Vingre
17. Sabiedrības par atklātību “ Delna” direktore	Liene Gātere
18. Valsts Kases Eiropas lietu departamenta direktore	Karīna Zencova
19. Valsts Kases Kvalitātes un risku vadības departamenta direktore	Imandra Galandere-Zīle
20. Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu un muitas policijas pārvaldes Sadarbības daļas Nacionālais kontaktpunkts (NCP) nodaļas vadītājs	Arvīds Ādamsons

Uzaicinātie eksperti:

21. Ģenerālprokuratūras Darbības analīzes un vadības departamenta Metodikas nodaļas prokurors	Gatis Doniks
22. Iekšējās drošības birojs	Linda Bartuseviča
23. Iekšējās drošības birojs	Laura Daine
24. Tieslietu ministrijas Valststiesību departamenta Starptautisko publisko tiesību nodaļas juriste	Amanda Mūrniece
25. Tieslietu ministrijas Valststiesību departamenta Administratīvo tiesību nodaļas jurists	Sandis Vilcāns

AFCOS sekretariāts

26. Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta direktore, AFCOS vadītāja	Nata Lasmane
27. Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta direktores vietniece	Olga Guza
28. Finanšu ministrijas ES fondu revīzijas departamenta vecākā eksperte AFCOS jautājumos	Inese Dolgais

Saskaņā ar Ministru Kabineta 16.12.2014. noteikumu Nr.769 “*Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzības koordinācijas padomes nolikums*” 12. punktu **Padome ir lemttiesīga.**

Sēdes atklāšana un darba kārtības apstiprināšana

Sēde sākas plkst. 13:00

Klātesošie tiek iepazīstināti ar jauno AFCOS padomes locekli Santu Garanču (Valsts ieņēmumu dienests), kā arī Ģenerālprokuratūras pārstāvi (Eiropas prokurora amata kandidātu) Gati Doniku.

Iebildumu par darba kārtību nav, darba kārtība tiek apstiprināta.

Sēdes dalībnieki tiek informēti par sēdes audioierakstu, kā arī fotoattēlu uzņemšanu sēdes laikā. Sēdes audioieraksts tiks izmantots protokola sastādīšanas gaitā un pēc protokola apstiprināšanas tiks dzēsts.

A SADAĻA

A.1. AFCOS Stratēģijas¹ izpilde

A.2. AFCOS darba plāna 2019 izpildes progress

Informācija par Stratēģijas izpildes un AFCOS 2019. gada darbu plāna izpildes progresu izsūtīta pirms AFCOS padomes sēdes, iebildumi nav saņemti.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

B SADAĻA

B.1. AFCOS 2020.gada darbu plāns

AFCOS pārstāve Inese Dolgais informē par AFCOS 2020.gada darbu plānu un tajā iekļautajiem uzdevumiem: (1) PIF anketa; (2) Informatīvais ziņojums MK; (3) Informatīvie un izglītojošie pasākumi; (4) OLAF atbalsta likuma ieviešana; (4) AFCOS padomes sēdes (2x gadā); (5) AFCOS padomes nolikuma grozījumi²; AFCOS stratēģijas izstrāde; (6) Sociāli informatīvā kampaņas Atkrāpies! uzturēšana; (7) Pētījums par negodprātības līmeni valstī.

Papildus plānots ieviest Dokumentu platformas izmantošanu, gatavot dalībvalsts pozīcijas (ja nepieciešams) un piedalīties EK/OLAF organizētajās sanāksmēs un darba grupās.

¹ 16.01.2017. MK rīkojums Nr. 26 “Par Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzības koordinācijas dienesta (AFCOS) darbības stratēģiju un pasākumu plānu 2017.-2019. gadam”

² 16.12.2014. MK noteikumi Nr. 769 “Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzības koordinācijas padomes nolikums”

AFCOS vadītāja Nata Lasmane aicina ikvienu institūciju izvērtēt savu institūciju dalību darba grupās un sanāksmēs un aktīvāk izmantot iespēju piedalīties. Kā arī informē, ka darbu plāns visdrīzāk mainīsies atkarībā no tā, kas tiks iekļauts AFCOS Stratēģijā.

Nolēma:

Apstiprināt AFCOS 2020. gada darbu plānu.

B.2. OLAF atbalsta likuma izstrāde

AFCOS pārstāve Inese Dolgais informē, ka OLAF atbalsta likumprojekts³ ir izstrādāts un vienlaicīgi ar to tiek virzīti arī grozījumi “Kredītiestāžu likumā” un “Kontu reģistra likumā”. Minētie likumprojekti 12.09.2019. tika izsludināti Valsts sekretāru sanāksmē.

Ar OLAF atbalsta likumu FM tiek noteikta kā Kompetentā iestāde atbalsta sniegšanai OLAF un likumprojektā tiek uzskaitītas kompetentās iestādes tiesības un pienākumi, t.i., tiesības pēc OLAF pieprasījuma: (1) piedalīties OLAF pārbaudēs uz vietas; (2) piedalīties organizatoriskajās sanāksmēs, t.sk., ar tiesībsargājošām iestādēm; (3) pieprasīt informāciju no privātpersonām un valsts, pašvaldību institūcijām, no kredītiestādēm un kontu reģistrā; (4) uzlikt privātpersonām tiesisku pienākumu, gadījumā, ja tās nesadarbojas ar OLAF.

22.10.2019. norisinājās pirmā saskaņošanas sanāksme un vēl šobrīd norit neformāla likumprojektu projektu komentēšana un precizēšana. Līdz šim panākta vienošanās, ka FM pēc OLAF pieprasījuma varēs iegūt ziņas no Kontu reģistra un pamatojoties uz tiesneša lēmumu, arī Kredītiestāžu rīcībā esošās neizpaužamās ziņas. Šobrīd vēl joprojām norit darbs pie komentāru un iebildumu apstrādes un projektu precizēšanas. Likumprojektus plānots iesniegt MK 2020. gada sākumā.

Papildus AFCOS padome tiek informēta, ka par OLAF atbalsta likumprojektu ir sniegta prezentācija Briselē, saņemot pozitīvas atsauksmes un atbalstu ne tikai no EK, bet arī dalībvalstīm. Atkārtoti vērš uzmanību uz to, ka OLAF atbalsta likuma izstrādes darba grupā netika rasts risinājums OLAF regulā⁴ pieminēto piesardzības pasākumu integrēšanai administratīvā procesā, un informē, ka arī citās dalībvalstīs ar līdzīgu AFCOS sistēmu nav rasts risinājums šajā jomā.

TM pārstāve Amanda Mūrniece vērš uzmanību uz Tieslietu ministrijas jaunākajiem komentāriem un lūdz tos izvērtēt.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

C SADAĻA

C.1. EPPO aktualitātes

Ģenerālprokuratūras pārstāvis Gatis Doniks informē, ka šobrīd ir izvēlēta EPPO galvenā prokurore, kā arī praktiski noslēdzies Eiropas prokuroru kandidātu izvērtēšanas posms. EPPO plāno uzsākt darbu 2020. gada novembrī.

Vērš uzmanību, ka līdz ar EPPO darba uzsākšanu būs nepieciešamība mainīt esošo ziņošanas kārtību saistībā ar iespējamiem noziedzīgiem nodarījumiem ES finanšu interešu jomā. Saskaņā ar EPPO regulu, Eiropas deleģētie prokurori (atradīsies dalībvalstīs) lems par kriminālprocesu uzsākšanu šādās lietās, savukārt, ja kriminālprocess jau būs uzsākts un atradīsies tiesībsargāšanas iestāžu lietvedībā, EPPO varēs īstenot lietu pārņemšanas procedūru. Šobrīd EK diskutē par ziņošanas kārtību elektroniskā formā, taču dalībvalstīs ir jāparūpējas par nacionālo kārtību ziņošanas jomā.

³ https://www.fm.gov.lv/lv/sabiedribas_lidzdaliba/tiesibu_aktu_projekti/valsts_budzeta_politika#project570

⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF) , un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999

Regula nosaka, ka ziņojumā EPPO jāietver vismaz šādus datus: (1) faktu aprakstu; tostarp izvērtējamu par kaitējumu, kas ir radīts vai ko var radīt; (2) iespējamo juridisko kvalifikāciju; (3) jebkādu pieejamu informāciju par varbūtējiem cietušajiem, aizdomās turētajiem un jebkādam citām iesaistītām personām;

AFCOS vadītāja Nata Lasmane lūdz informēt par Eiropas deleģētā prokurora statusu.

Ģenerālprokuratūras pārstāvis Gatis Doniks skaidro, ka EPPO būs sadalīts divos līmeņos – centralizētajā (Luksemburgā, kur atradīsies galvenais prokurors un Eiropas prokurori (pa vienam no katras dalībvalsts)), decentralizētajā (dalībvalstīs, kur atradīsies Eiropas deleģētie prokurori (vismaz divi katrā dalībvalstī, kuri papildus varēs veikt kriminālvajāšanu uz uzraudzību nacionālajās lietās). Konkurss Eiropas prokuroru amatam tika izsludināts pavasarī, šo konkursu esmu izturējis, bet apstiprināšanas procedūra Eiropas prokurora amatam vēl tikai būs. Savukārt, Eiropas deleģētie prokurori tiks atlasīti nacionāli un tas būs prokuratūras kompetencē. Jau šobrīd redzams, ka deleģēto prokuroru būs par maz, bet plānots līdz 2023. gadam prokuroru skaitu palielināt. Uz doto brīdi Latvijas deleģētajiem prokuroriem varētu būt piekritīgi 30 kriminālprocesi, no kā secināms, ka 2 deleģētie prokurori Latvijā nebūs pietiekoši. Vērš uzmanību, ka Rumānijā vidēji ir 800 šāda veida kriminālprocesi gadā.

AFCOS vadītāja Nata Lasmane precizē, ka līdz šim ES fondus uzraugošās iestādes ziņoja OLAF, vai ar jauno kārtību tiks kaut kas mainīts.

Ģenerālprokuratūras pārstāvis Gatis Doniks skaidro, ka arī OLAF ir pienākums ziņot EPPO, bet EPPO regula nemaina līdz šim pastāvošo kārtību, t.i., iestāžu pienākumu ziņot OLAF. Papildus informē, ka daudzi jautājumi tiks risināti EPPO iekšējos normatīvajos aktos.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

C.2. #Atkrāpies!

AFCOS vadītāja Nata Lasmane atgādina, ka kampaņa saskaņā ar AFCOS Stratēģiju bija paredzēta uz trim gadiem un nu ir noslēgusies. Līdz ar to jālemj par kampaņas nākotni.

AFCOS pārstāve Inese Dolgais sniedz īsu ieskatu Atkrāpies! izveidē un aktivitātēs trīs gadu laikā, par komunikatoru tīklu gan ES līmenī, gan nacionālā līmenī. Informē par pēdējās komunikatoru tīkla sanāksmes rezultātiem – atbalstu sociāli informatīvās kampaņas Atkrāpies! un nacionālā komunikatoru tīkla uzturēšanai.

Atkrāpies! kampaņā katru gadu tika izvēlēta sava fokusa tēma: 2017. – Viltotās preces; 2018.- darba kultūra jauniešu vidū; 2019. – ziņošanas kultūra. Katrai tēmai atbilstoši izvēlēti vēstneši – *influenceri, jūtūberi*, lai komunikācija būtu viegli uztverama un saprotama. Secinājums pēc trīs gadu kampaņas ieviešanas – auditorija, ar kuru visvairāk būtu jāstrādā ir jaunieši.

Papildus Atkrāpies! ietvaros tiks izstrādāts ziņošanas rīks, kas izvietots www.atkrapijes.lv mājaslapā, šobrīd aktivitāte neliela, bet ceram, ka nākotnē tas varētu tikt saintegrēts ar lielākiem risinājumiem, kā, piemēram, KNAB iniciatīva par ziņošanas kanāla izveidi.

AFCOS vadītāja Nata Lasmane piebilst, ka iedzīvotāji ziņo ne tikai caur ziņošanas rīku, bet arī telefoniski.

AFCOS pārstāve Inese Dolgais atgādina par 2018. gadā saņemtajiem atbalvojumiem par kampaņu un informē par 2019. gada nominācijām, t.i., (1) iekļūšanu finālistu sarakstā IPRA Golden World Awards (GWA) 2019 un (2) nominācija European Excellence Awards labāko Baltijas valstu kampaņu vidū.

AFCOS padomei tiek prezentēts AFCOS sekretariāta skatījums par Atkrāpies! nākotni: (1) www.atkrapijes.lv mājaslapas, t.sk., ziņošanas rīka uzturēšana; (2) dalība sarunu festivālā LAMPA; (3) dalība konferencē #UzdrīkstiesUzvarēt; (3) noslēdzošā pētījuma par negodprātības līmeni veikšana; (5) katra institūciju komunicē par Atkrāpies! savu aktivitāšu ietvaros; (6) diskusijas un izglītošanas pasākumi skolās; (7) komunikatoru tīkla uzturēšana.

AFCOS vadītāja Nata Lasmane papildina, ka aktivitātes tiek nodrošinātas caur iestāžu sadarbību, aicina piedalīties aktivitātēs un izmantot Atkrāpies! vēstījumus savās kampaņās.

Nolēma:

Atbalstīt #Atkrāpies! idejas uzturēšanu 2020. gadā, kas sevī ietver (1) Mājaslapas uzturēšanu; (2) dalību sarunu festivālā LAMPA; (3) dalību #Konference UzdrīkstiesUzvarēt; (3) pētījuma par negodprātības līmeni veikšanu; (5) aktivitātes, kuras realizēs katra iestāde savu funkciju ietvaros; (6) nacionālā komunikatoru tīkla uzturēšana.

C.3. VP/KNAB/KP sniegtā informācija par krāpšanas/korupcijas/aizliegto vienošanos gadījumiem saistībā ar ES fondiem

Valsts policijas sniegtā informācija

VP ENAP pārstāvis Pēteris Bauska sniedz statistisko informāciju par uzsāktajiem procesiem policijā saistībā ar pārkāpumiem ES finanšu jomā. 2017. gadā uzsākti - 5 kriminālprocesi, 2018. gadā - 7 kriminālprocesi, 2019. gadā - 8 kriminālprocesi. Vidēji 6,6 kriminālprocesi gadā. Kriminālvajāšanas uzsākšanai nodoti kriminālprocesi – 2017. gadā - 3, 2018. gadā - 2; 2019. gadā (uz 29.11.) - 3. Kopumā Valsts policijas lietvedībā atrodas 24 kriminālprocesi, 17 no tiem ENAP lietvedībā un 7 - citās struktūrvienībās. 16 no šiem procesiem uzsākti par sevišķi smagiem noziedzīgiem nodarījumiem, 2 – mazāk smagiem. 6 no procesiem – uzsākti pēc pašu informācijas vai uzraugošajām institūciju sniegtās informācijas.

VP ENAP pārstāve Ilze Sokolovska sniedz informāciju par vienu no kriminālprocesi, kurā izmantota jauna krāpšanas shēma, t.i., ES fondi tika izkrāpti izmantojot ārvalstu tūrisma braucienus un noformējot tos kā ārvalstu tirdzniecības misijas. Uz šo brīdi konstatēti aptuveni 200 šādi gadījumi, ar kopējo zaudējumu apmēru aptuveni 0,5 milj. EUR. Šajā lietā laba sadarbība ar LIAA un LTRK, kā arī citām institūcijām.

VP ENAP pārstāvis Pēteris Bauska piebilst, ka laba sadarbība institūciju starpā un apsteidzošas informācijas saņemšana ir būtisks faktors krāpšanas gadījumu sekmīgai izmeklēšanai.

FM vadošās iestādes pārstāve Solveiga Ozola precizē – par kādu laika posmu šajā lietā ir runa.

VP ENAP pārstāve Ilze Sokolovska skaidro pēc VP ENAP rīcībā esošās informācijas šāda veida naudas izkrāpšana ir notikusi divu gadu garumā.

AFCOS vadītāja Nata Lasmane jautā par soda mēru šādā gadījumā.

VP ENAP pārstāve Ilze Sokolovska skaidro, ka tas ir atkarīgs no kvalifikācijas, bet ņemot vērā to, ka šis gadījums kvalificējas kā sevišķi smags noziegums, tas varētu būt pat cietumsods līdz 15 gadiem, bet tas būs zināms tikai pēc tiesas lēmuma.

Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja sniegtā informācija

KNAB pārstāvis Jānis Roze informē, ka KNAB lietvedībā nav reģistrētas tādas lietas, kur ir identificēti ES finanšu līdzekļu izmantojums, bet ir tādas lietas, kuras iespējams varētus skart ES līdzfinansētos projektus, kur finanšu līdzekļi ir vai var tikt izmaksāti. Identificētajos gadījumos amatpersonas ir iespējams veikušas noziedzīgas aktivitātes, kas var skart ES finanšu līdzekļus, pamatā lietās ir amatpersonu rīcība, kura saistīta ar atbalsta sniegšanu projekta realizēšanā, iepirkumi, dokumentu viltošana. Kopumā KNAB lietvedībā ir 7 šādas lietas, no viena no tām – Rīgas Satiksmes zemo tramvaju iepirkums. Kukuļi nodoti dažādos veidos – dāvanu kartes, ziedojumi, skaidra nauda.

Viena no skaidrākajām lietām – būvniecības karteļa lieta. KNAB ieguva un nodeva informāciju Konkurences padomei, lieta daļā par kukuļdošanu atstāta KNAB lietvedībā.

Savukārt, interesantākais lietvedībā esošais gadījums šobrīd - kad viena persona apkrāpj citu personu, kura, savukārt, vēlējusies izkrāpt ES fondu līdzekļus. Tas notiek tādā veidā, ka viena persona samaksā citai personai, lai saņemtu labvēlīgu lēmumu ES līdzfinansētā projektā, savukārt, šī otra persona rada iespaidu, ka veic komunikāciju ar amatpersonu par labvēlīga lēmuma pieņemšanu, kaut gan patiesībā nekādas darbības neveic.

Konkurences padomes sniegtā informācija

Konkurences padomes pārstāvis Jānis Račko sniedz informāciju, ka KP lietvedībā ir bijušas lietas, kas saistītas ar pārkāpumiem ES līdzfinansējuma jomā, piemēram, 2014.gadā – lietas, kas saistīta ar meliorācijas darbiem. Viena no pabeigtajām lietām, kas nav saistīta ar ES finansējumu ir Rīgas Satiksmes nanoūdeņu lietu, šajā gadījumā atbildība piemērota ne tikai kartelī iesaistītajām personām, bet arī pasūtītājam. ES tiesībās šāda prakse nav retums, Latvijā piemērota pirmo reizi. Šobrīd izmeklēšanā atrodas viena lieta, kas varētu būt saistīta ar ES fondiem – Būvniecības kartela lieta. Apliecina, ka KP turpina sākotnējās izmeklēšanas darbības, līdz ar to nav iespējams atklāt konkrēti iesaistītās personas, kā arī konkrēti skartos iepirkumus, līdz ar to nav iespējams sniegt detalizētu informāciju ES fondus administrējošām iestādēm. Šī lieta varētu arī būt piemērs, kā turpmāk organizēt sadarbību un komunikāciju starp KP un ES fondus administrējošām iestādēm.

AFCOS vadītāja Nata Lasmane apliecina, ka šī lieta ir ļoti svarīga un noteikti komunikācija no ES fondus uzraugošajām institūcijām turpināsies, kā arī aicina iestādes izmantot AFCOS sadarbības tīklu, ja nepieciešams nodrošināt komunikāciju institūciju starpā.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

C.4. CFLA un LAD sniegtā informācija par rīcību gadījumos, kad par krāpšanas/korupcijas gadījumiem uzzina no medijiem

Centrālās finanšu un līgumu aģentūras sniegtā informācija

CFLA pārstāve Linda Pucēna informē, ka CFLA darbojas pēc principa – 0 tolerance attiecībā pret krāpšanu, kā arī nodrošina, ka no ES fondiem tiek segti tikai atbilstoši veikti izdevumi. Ja ir kādi pārkāpumi, tiek piemērotas korekcijas, krāpšanas gadījumā – 100%.

CFLA rīcība ir atkarīga no tā vai aģentūra pati konstatē pārkāpumu vai saņem šo informāciju no citiem avotiem, piem., medijiem. Ja konstatē paši, ir mazliet vienkāršāk – ir identificējams konkrēts projekts un ir iespējams veikt preventīvās darbības, piemēram, apturēt maksājumus, ja nepieciešams. Savukārt, ja informācija izskan medijos, citreiz nav iespējams identificēt konkrētus projektus. Šādos gadījumos CFLA vērsas atbildīgajā institūcijā ar informācijas pieprasījumu, kas ir būtiski, lai CFLA var izvērtēt turpmākās darbības attiecībā uz finansējuma saņēmēju. Piemēram, būvniecības kartela gadījumā, tiek skarts potenciāli liels iepirkumu skaits un apturēt maksājumus tik lielā apmērā nebūtu samērīgi bez precīzas informācijas.

Atsevišķos gadījumos kompetentās institūcijas identificēšana var būt izaicinoša, ņemot vērā to, ka noziedzīgi nodarījumi mēz būt kompleksi. Atbalsta sadarbības modeli, kad institūcijas tiekas viena ar otru, lai izdiskutētu rīcību konkrētā gadījumā.

Arī komunikācija ar finansējuma saņēmēju mēdz būt apgrūtināša lietās, kur notiek kādas izmeklēšanas darbības, jo CFLA Finansējuma saņēmējam nedrīkst izpaust informāciju par veiktajām izmeklēšanas darbībām kaut gan no tām ir atkarīga CFLA lēmumu pieņemšana, piemēram, maksājumu apturēšana.

Lauku atbalsta dienesta sniegtā informācija

LAD pārstāvis Andris Lācis skaidro, ja LAD paši atklāj kādus pārkāpumus, tie tiek izvērtēti un nosūtīti izmeklēšanas institūcijām. Šobrīd daudz signālu tiek saņemti no medijiem, tamdēļ šī informācija tiek ņemta vērā. Projektu izvērtēšanas posmā – kontroles lapā jāatspoguļo negatīvā informācija par atbalsta pretendentu, t.sk., publiskajā telpā pieejamā informācija, savukārt, projekta uzraudzības posmā – LAD strādā ar mediju monitoringu, līdz ar to arī masu medijos pieejamās informācijas ietekme uz projektu tiek izvērtēta.

Risku pārvērtēšanu LAD veic gan projektu līmenī, gan sistēmiski – pārvērtējot pasākumu riskus, tai skaitā, normatīvā regulējuma nepilnības.

Tādos gadījumos, kā, piemēram, būvnieku karteļa gadījumā, šī risku informācija tiek ņemta vērā un tiek veiktas pastiprinātas pārbaudes.

Vērš uzmanību, ka publiskas informācijas saņemšana ir svarīga, lai: (1) nepieļautu un novērstu pārkāpumus; (2) novērstu projektu un pasākumu riskus; (3) nepieļautu līdzīgas situācijas (krāpšanas shēmas); (4) apzinātu pārkāpēju tendences.

CFLA pārstāve Linda Pucēna piebilst, ka arī CFLA tiek veikts mediju monitorings un atbilstoši saņemtajai informācijai papildināts risku reģistrs un plānotas pārbaudes. Tāpat arī gadījumos, kad nav iespējams sākotnēji konstatēt konkrētus projektus, šīs pārkāpēju tendences tiek ņemtas vērā citu projektu vērtēšanā.

Nolēma:

Sniegto informāciju pieņemt zināšanai.

C.4. AFCOS dalībnieku diskusija par Stratēģiju 2020. -2022.

AFCOS pārstāve Olga Guza informē, ka pirmā AFCOS Stratēģija tika apstiprināta 2017. gadā periodam 2017. – 2019. Lai arī stratēģijas izstrāde dalībvalstīm nav obligāta prasība, Eiropas līmeņa institūcijas, tai skaitā, Eiropas Revīzijas palāta ir norādījušas, ka šādas stratēģijas izstrāde ir labā prakse un aicina dalībvalstis šādas stratēģijas izstrādāt.

Vērš uzmanību, ka izstrādājot AFCOS stratēģiju, tika ņemtas vērā arī citas valsts mēroga stratēģijas un plāni, piemēram, KNAB Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnes 2015.– 2020.gadam, FM Pasākumu plāns krāpšanas un korupcijas risku mazināšanai ESF, ERAF un KF 2014. - 2020.gada plānošanas periodā, FM Valsts iestāžu darba plāns ēnu ekonomikas ierobežošanai 2016. – 2020.gadam utt.

Pēc AFCOS padomes darbā iesaistīto institūciju iesniegtās informācijas ir izstrādāts Stratēģijas projekts, kurā identificēti galvenie rīcības virzieni un katrā no rīcības virzieniem ir iekļauti vairāki pasākumi, katram pasākumam identificētas arī atbildīgās institūcijas.

Stratēģijas rīcības virzieni:

(1) informācijas apmaiņa un sadarbība starp AFCOS kompetentajām institūcijām un OLAF, iekļauti 4 pasākumi – 1) dalība darba grupās un sanāksmēs, kur ceram uz aktīvāku institūciju iesaisti; 2) piekļuves tiesības datubāzēm (nepieciešamo datubāžu apzināšana un piekļuves tiesību nodrošināšana); 3) tulkošanas nodrošināšana sadarbībā ar OLAF/EK; 4) stratēģijas aizdomu analīze par krāpšanas gadījumiem (palīdzēs apzināt krāpšanas gadījumu tendences).

(2) OLAF atbalsta likuma ieviešana, iekļauti 2 pasākumi – 1) procedūru rokasgrāmatas izstrāde; 2) komunikācijas pasākumi saistībā ar likumu.

(3) preventīvie un atklāšanas pasākumi krāpšanas novēršanai, iekļauti 4 pasākumi – 1) Atrāpies! idejas uzturēšana; 2) starptautiskā sadarbība ar citu dalībvalstu AFCOS un pieredzes apmaiņas; 3) apmācības (tai skaitā, e- apmācību modulis); 4) TLKAIS modernizācija un paplašināšana; 5) pasākumi, lai uzlabotu situāciju ar PVN krāpšanas apkarošanu.

VID pārstāve Santa Garanča aicina AFCOS padomi sniegt viedokļus vai pēdējie minētie pasākumi būtu iekļaujami AFCOS stratēģijā. Tie ir svarīgi VID darbībā un noteikti tiks iekļauti kādā no stratēģiskajiem dokumentiem, tāpēc labprāt dzirdētu AFCOS padomes viedokli.

AFCOS vadītāja Nata Lasmane papildina, ka šāda veida aktivitātes ir iespējams realizēt arī izmantojot HERCULE finansējumu.

AFCOS vadītāja Nata Lasmane atgādina, ka Stratēģijas kontekstā ir jāsaprot arī AFCOS un AFCOS padomes turpmākā attīstība. Vai nepieciešams stiprināt AFCOS funkciju un nodrošināt aktīvāku darbību, palielināt štata vietas un tamlīdzīgi.

AFCOS pārstāve Olga Guza papildina, ka, ņemot vērā to, ka Stratēģija pēc līdzības ar iepriekšējo tiks izstrādāta kā politikas plānošanas dokuments, tamdēļ ir nepieciešams izveidot darba grupu. Tiks izsūtīts oficiāls uzaicinājums, ar kuru institūcijas tiks aicinātas pieteikties darba grupā.

CFLA pārstāve Linda Pucēna aicina Stratēģijā iekļaut arī sadarbību ar EPPO, ne tikai OLAF. Kā arī vērs uzmanību uz to, ka paralēli ārvalstu apmācībām, ļoti vērtīgi ir turpināt pieredzes apmaiņu nacionālā līmenī, jo liels informācijas un ekspertīzes apjoms ir mūsu ekspertiem. VAS organizētās apmācības novembrī tam bija lielisks piemērs.

AFCOS vadītāja Nata Lasmane apliecinā, ka uzrunās VAS pārstāvjus attiecībā uz minētā semināra turpināšanu, pilnveidošanu un lietderību.

VP ENAP pārstāvis Pēteris Bauska vērs uzmanību, ka dalība dažādās darba grupās un sanāksmēs ir viens no preventīvajiem pasākumiem, līdz ar to šāda veida apmācības, viedokļu apmaiņas, ir ļoti vērtīgas.

Sabiedrības par atklātību Delna pārstāve Liene Gātere skaidro, ka pārstāv nevalstisko organizāciju, kurai ir pieredze ES fondu uzraudzībā dažos konkrētos projektos pēdējo trīs gadu laikā. Nākamajā gadā Delna plāno ne tikai informēt, bet arī iesaistīt pilsoniskās sabiedrības organizācijas ES fondu uzraudzībā, iespējams, tas varētu notikt pašvaldību līmenī. Šobrīd tiek izstrādāts Latvijas 4. nacionālās pārvaldības plāns, kurā viens no virzieniem ir saistīts ar publiskajiem iepirkumiem, kura ietvaros kā pilotprojekts ietverts arī Integritātes pakta rīks. Ir notikušas diskusijas ar EK par sabiedrības iesaisti ES fondu projektu vērtēšanā. Apliecinā savu vēlmi iesaistīties un atbalstīt Atkrāpies! aktivitātēs.

AFCOS vadītāja Nata Lasmane piebilst, ka iespējams AFCOS stratēģiju var veidot kā sinerģijas dokumentu, kur var redzēt arī citus ES finanšu interešu jomas veiktos pasākumus. Aicina iestādes apdomāt un informēt par idejām, kā AFCOS padarīt efektīvāku un lietderīgāku. Aicina iesūtīt informāciju par viņu rīcībā esošajām darba grupām, no kurām varētu smelties idejas AFCOS tīkla uzlabošanai. Tāpat labprāt dzirdētu idejas attiecībā uz AFCOS padomes sēžu formāta maiņu. Papildus aicina apdomāt, kā turpināt komunikāciju saistībā ar ziņošanas tēmu, kas šogad tika aktualizēta Atkrāpies! ietvaros.

AFCOS padomes priekšsēdētāja Baiba Bāne piebilst, ka AFCOS lielākais piensums ir informācijas aprīte un koordinēšana, kā arī izglītošanas un prevencijas pasākumi.

Ģenerālprokuratūras pārstāvis Jānis Mināts piekrīt iepriekšminētajam par sadarbības ar EPPO nozīmīgumu un nepieciešamību iestrādāt Stratēģijā, tāpat aicina piesaistīt Eiropas deleģētos prokurorus (kad tie būs zināmi) AFCOS padomē kā pastāvīgos ekspertus.

LAD pārstāvis Andris Lācis vērs uzmanību, ka vērtīgi būtu izstrādāt vienotu nostāju vai vadlīnijas (kopīgi ar EPPO) tiesvedības stadijā attiecībā par cietušā pārstāvību.

AFCOS padomes priekšsēdētāja Baiba Bāne vērs uzmanību, ka tuvākajā laikā tiks izsūtīts uzaicinājums pieteikties darba grupā.

AFCOS pārstāve Olga Guza papildina, ka Stratēģiju plānots virzīt vienlaicīgi ar AFCOS informatīvo ziņojumu MK, t.i. nākamā gada februāra beigās.

Nolēma:

Izveidot darba grupu AFCOS Stratēģijas izstrādei un uzsākt Stratēģijas izstrādi ar mērķi to iesniegt MK vienlaicīgi ar AFCOS informatīvo ziņojumu, t.i., līdz 2020. gada 1. martam.

Valsts sekretāre sēdi slēdz plkst. 14:53.

2019. gada 29. novembrī

Valsts sekretāre,
AFCOS padomes priekšsēdētāja

B. Bāne

Sagatavoja:
ES fondu revīzijas departamenta vecākā eksperte

I. Dolgais